

Årsrapport 2017

Borneos orangutanger är mer än någonsin i behov av vår hjälp

Uppemot 150 000 orangutanger beräknas ha försvunnit från Borneo sedan 1999 och forskarna slår nu larm. Det krävs en särskild insats för att orangutangerna inte ska dö ut! Det är därför glädjande att Save the Orangutan under 2017 samlat in mer än 23 miljoner SEK till att hjälpa och skydda den akut hotade orangutangen på Borneo. Det är ett utomordentligt resultat som inte hade varit möjligt utan våra många trofasta stöttare, stort som smått. Ett stort tack till var och en av er.

Save the Orangutan är överlägset den största bidragsgivaren till rehabiliteringscentret Nyaru Menteng som drivs av vår indonesiske samarbetspartner Borneo Orangutan Survival Foundation (BOSF). Mer än 80 % av centrets utgifter täcks av donationer från Save the Orangutan. För tillfället rehabiliteras nästan 450 orangutanger på Nyaru Menteng, varav 136 av orangutangerna har genomgått hela rehabiliteringsprocessen och inväntar nu på att bli frisläppta i regnskogen.

2017 var året för en viktig strategijändring för vårt arbete. Vi stärkte vår nuvarande insats för att hjälpa orangutanger i nöd och riktade vårt fokus på orangutangernas välfärd på centret. Under 2017 ingick Save the Orangutan ett partnerskapsavtal med BOSF, som bland annat ska stärka den gemensamma insatsen för att ge orangutangerna på Nyaru Menteng de bästa möjliga förhållandena.

Vi vill även komplettera med en ytterligare insats riktad mot orsakerna till varför det fortsatt är så många orangutanger i nöd. Därför lägger vi vårt fokus på att skydda de kvarvarande, vilda orangutangbestånden på Borneo och fortsätter vårt stöd i Mawas, där ett av Borneos största vilt levande orangutangbestånd bor. Vi bidrar även till en insats i Rungan River där 2 000 vilda orangutanger bor.

2017 bjöd på många goda resultat men vi vill gärna nämna två av dem som vi är speciellt stolta över. Med #orangutanfreedom var vi med och bidrog till en global kampanj med fokus på att säkra alla orangutanger ett liv i det fria. Detta var i god linje med att 2017 var året då flest rehabiliterade orangutanger kunde återföras till det vilda. En annan framgångsrik insats var i samarbete med fem lokala bygrupper där det återplanterades 43 hektar förstörd skog med knappa 50 000 skott. Även fem olagliga dräneringskanaler blockerades. Tack vare insatsen kan Mawas området nu bättre klara av de vilda orangutangerna i området.

Året kom däremot också med utmaningar. I slutet av 2017 kunde det konstateras att insamlingarna i Sverige och Danmark gick över all förväntan medan insamlingarna i England och Wales var långt ifrån lönsamma. Därför blev det beslutat att avsluta verksamheten i England och Wales och att istället lägga allt fokus på Skandinavien. Det betyder att Lone Dröscher Nielsen, som idag är bosatt i Wales, dessvärre inte längre är anställd i den engelska och walesiska organisationen. Vi har undersökt om möjligheterna att kunna flytta över Lone Dröscher Nielsen som konsult till den danska organisationen men det har dessvärre inte varit möjligt att enas om villkoren för detta. Vi hoppas på att Lone Dröscher Nielsen på annat vis kan fortsätta sitt pionjärarbete för att rädda den akut hotade orangutangen.

Situationen för den kritiskt hotade orangutangen och dess naturliga hemvist är ytterst akut. I Save the Orangutan hoppas vi att genom en målinriktad insats tillsammans med våra indonesiska och internationella samarbetspartners bidra till att skydda och bevara Borneos orangutanger och deras sista habitat. Härtill vill vi även bidra till att minska konflikterna mellan orangutangen och lokalbefolkningens sociala och ekonomiska utveckling.

Orangutangen är i behov av din hjälp – även under 2018.

Med vänliga hälsningar,

Hanne Gürtler
Generalsekreterare

Informationsfokus 2017

Illegal handel med orangutanger

Save the Orangutan riktade under 2017 sitt fokus på illegal handel med orangutanger. En av insatserna var en namninsamling i början av året emot användning av orangutanger i Thailands turistindustri. Fler än 3 000 skrev under en namnlista, som skickades till Thailands Minister för Naturresurser och Miljö. Save the Orangutan mottog svar om att Thailand arbetar för bättre tillämpning av lagen samt att de utför kampanjer för att sprida vetskap om den illegala handeln med djur.

En annan åtgärd var ett reportage om den bortsmugglade orangutangungen Taymur, som hämtats hem från Kuwait och placerats på rehabiliteringscentret Nyaru Menteng.

Världssensationen Alba

Save the Orangutan kunde tillsammans med BOSF i maj presentera för offentligheten världens första albinoorangutang, Alba. Vår indonesiska samarbetspartner räddade henne från en by där de haft henne som husdjur. I september deltog Save the Orangutan i en global insamling för att samla medel för att kunna etablera en skyddad regnskogsö till Alba och hennes tre nya orangutangvänner på Nyaru Menteng.

#Orangutanfreedom

Save the orangutan deltog under hösten i en global kampanj, #orangutanfreedom, tillsammans med våra indonesiska och internationella samarbetspartners. Kampanjen gick ut på att säkerställa alla orangutaners liv i frihet och omfattade bland annat en tävling där vinsten var att få vara med om en frisläppning av en rehabiliterad orangutang. Kampanjen sträckte sig långt och nådde deltagare från hela 78 länder.

Palmolja och dess konsekvenser för orangutangen

Save the Orangutan hade under hösten fokus på den ökande efterfrågan på palmolja och dess konsekvenser för orangutangen och dess regnskogshem. Detta skedde bland annat genom en namninsamling mot användning av palmolja i EUs biodiesel. Cirka 10 000 danskar och svenskar skrev under uppmaningen om att skydda orangutangen och dess livsmiljö. Denna skickades till ett antal danska politiker, EU parlamentariker samt EU-kommissionsledamotens sekretariat för Klimat och Energi. Vi mottog ett svar från EU-kommissionsledamotens sekretariat där de bekräftade att de arbetar för att gradvis minska på förbrukningen av palmolja i biodiesel fram till år 2030.

Skyddandet av vilt levande orangutanger

Save the Orangutan satte 2017, genom olika medier, fokus på skyddandet av de vilt levande orangutangerna. TV-programmet Kurs mod Fjerne Kyster sände i februari två program från Borneo där Save the Orangutan visade runt på de olika projekten vi stöttar för att bevara orangutangen. Utöver det gjorde Save the Orangutan och DK4 ett specialreportage om regnskogen som sändes i juni.

Rekordmånga orangutanger frisläppta under 2017

Save the Orangutans indonesiska samarbetspartner BOSF återförde 170 orangutanger till det fria under 2017. Det här är en av många resultat som uppnåtts bland annat tack vare Save the Orangutans stöd. BOSF driver två rehabiliteringscenter på Borneo, Nyaru Menteng och Samboja Lestari. Save the Orangutan finansierade mer än 80 % av aktiviteterna på centret Nyaru Menteng under 2017.

Save the Orangutan har under 2017, i samarbete med BOSF, bland annat bidragit med att rädda 37 föräldralösa orangutangungar, rehabiliterat och tagit hand om 422 orangutanger och bidragit med 50 frisläppningar i regnskogen.

37 nya orangutanger kom till centret i år – en av dem blev en världssensation!

År 2017 räddade BOSF i samarbete med de indonesiska myndigheterna 37 föräldralösa orangutanger som antingen förlorat sina mammor i skogsbränder eller som olagligt hållits som husdjur efter att deras mammor dödat. Alla med sin egna och ofta fruktansvärda historia.

En skiljde sig dock från de andra. Alba är hittills den enda albinoorangutungen man känner till. Hon räddades av BOSF för att rehabiliteras på Nyaru Menteng.

Nytt babyhus i Nyaru Menteng

Under sensommaren 2017 invigde Nyaru Menteng ett nytt babyhus för de minsta orangutangerna. Huset rymmer upp till 25-30 orangutangungar mellan noll och tre år. Här har de bland annat en inomhus lekplats och bättre aktivitetsmöjligheter. En plattform samt aktivitetsmaterial har placerats i ett närliggande skogsområde så att även de minsta kan leka i regnskogen om dagarna.

Fler har flyttat ut till öarna

Den sista fasen av rehabiliteringsprocessen i Nyaru Menteng sker på speciella regnskogsöar, så kallade ö-universitet, där orangutangens färdigheter att leva i det vilda sätts på prov och evalueras. Vanligtvis bor orangutangerna här i ett år innan de kan släppas fria i regnskogen. Under 2017 förde BOSF totalt 95 orangutanger, varav flera från Nyaru Menteng, till den 3 419 hektar stora ön kallad Salat Island. BOSF fick tillgång till ön i slutet av 2016.

Rekordmånga frisläppningar i regnskogen

Under 2017 blev totalt 50 rehabiliterade orangutanger från Nyaru Menteng frisläppta. Sammanlagt har totalt 229 orangutanger blivit frisläppta efter rehabilitering på Nyaru Menteng sedan 2012. De flesta av orangutangerna från Nyaru Menteng släpptes fria i Bukit Baka Bukit Raya Nationalpark (TNBBBR) – ett skyddsområde på nästan 200 km².

Save the Orangutan var med i nationalparken då årets sista sex rehabiliterade orangutanger från Nyaru Menteng släpptes fria. Frisläppningen var kulminationen av flera års arbete och för alla involverade var det en betydelsefull upplevelse att se de sex rehabiliterade orangutangerna äntligen få komma tillbaka hem till regnskogen.

Övervakning och skyddande av frisläppningsområden

Save the Orangutan träffade i samband med frisläppningen i TNBBBR det lokala teamet som har hand om övervakningen av de frisläppta orangutangerna. Under mötet presenterades ritningarna för ett nytt permanent läger för övervakning av de frisläppta orangutangerna i nationalparken. Lägrät anses viktigt och blir etablerat så fort det

#ORANGUTANFREEDOM

RESULTAT 2017:

170 ORANGUTANGER FICK SIN FRIHET UNDER 2017

- 95 orangutanger flyttades till regnskogsöar (sista etappen innan frisläppning)
- 75 FRISLÄPPTES I REGNSKOGEN
  - 50 från Nyaru Menteng
    - 42 i Bukit Baka Bukit Raya Nationalpark
    - 8 i Bukit Batikap Nationalpark
  - 25 från Samboja Lestari i Kehje Sewen

finns tillräckligt med medel för det. Save the Orangutan mötte också hövdingen av det lokala urfolket och under mötet betonades betydelsen av utbildning och involvering av lokalbefolkningen i skyddandet av de frisläppta orangutangerna.

Utvärdering av djurens välfärd

Save the Orangutan besökte rehabiliteringscentret Nyaru Menteng tillsammans med vår samarbetspartner i Tyskland och Schweiz och genomgick alla faciliteter och aktiviteter tillsammans med BOSF.

Utmaningar och möjligheter att förbättra förhållandena för orangutangerna på centret diskuterades och nya insatser för 2018 blev fastslagna. Därtill beslutades det även att en utomhuslekplats skulle uppföras i direkt anknäring till babyhuset.

En ytterligare insats kommer att vara säkrande av ytterligare skyddad regnskog så att de präktiga hanarna som i flera år suttit i bur också kan få ett liv i frihet i ett regnskogsområde eller på en skyddad regnskogsö.

Intensivare arbete under 2017 för att skydda den vilt levande orangutangen

Just nu finns ett större behov än någonsin att stå upp mot den snabba avskogningen, förstörelsen av orangutangernas naturliga livsmiljöer samt den omfattande olagliga jakten och handeln med orangutanger. I samarbete med våra lokala partners på Borneo har Save the Orangutan därför intensifierat arbetet med att minska hoten. Vi vill säkerställa att det även framöver ska finnas vilda orangutanger i Borneos ursprungliga regnskog.

I samband med att bevara den ursprungliga regnskogen är det avgörande att involvera lokalbefolkningen. Under 2017 blev ett långsiktigt projekt med att säkra rättigheter samt utbilda och involvera urbefolkningen dayakerna i förvaltningen av skogen i Mawas framgångsrikt avslutat.

Mawas området, som är ungefär lika stort som Gotland, har en enastående biodiversitet och är hemvist för en av världens största kvarvarande bestånd av vilda orangutanger.

Som orangutangerna är dayakerna lika beroende av regnskogen och när den skövlas blir deras liv också kraftigt försämrade. Save the Orangutan samarbetar därför med den indonesiske partnern BOSF-Mawas och lokala dayakgrupper om olika åtgärder för att värna både om deras rättigheter samt om regnskogen.

Internationella undersökningar visar på att detta är ett av de mest effektiva sätten att beskydda regnskogsområden. Genom kartläggning och omfattande dokumentation av dayakernas landsbygdsområden samt deras traditionella metoder för användning av skogen kan de nu bevisa sin rätt att bo i området samt att använda sig av naturresurserna på ett hållbart sätt.

Många lokala har dessutom deltagit i undervisning i demokratiska processer och rättigheter, utarbetning av långsiktiga utvecklingsplaner samt förvaltning av naturresurser. Projektet finansierades med bidrag från den danska Civilsamhällsfonden

(Civilsamfundspuljen) och arbetet har redan gett betydelsefull vetenskap och resultat. Dessa lösningar bidrar till att bevara Mawas områdets 2 550 vilt levande orangutanger samt är exempel på så kallat "best practice" som även kan nyttjas vid andra områden i framtiden.

Återställande av orangutanghabitat genom att involvera lokalbefolkningen

Under de senaste två åren har 63 lokalinvånare från byn Mangkatip deltagit i återplantering och återställande av ett orangutanghabitat i Rantau Upak i Mawas. En del av det återplanterade området på 73 hektar bestod av fruktträd.

Rantau Upak består av avskogad torvmosse som blivit förstörd bland annat på grund av dräneringskanaler. Dräneringen medför att torvmossens ekosystem förstörs och stora mängder CO2 släpps ut. Torven blir dessutom torr och lättantändlig och ökar därför risken för stora skogsbränder.

Samarbetsprojektet har bland annat medfört grundandet av växtskolor i byn och lokalinvånarna har blivit upplärda i återplantering, brandsläckning samt övervakning av skogen.

Hundratals patrulleringar genomfördes av lokala patrulleringsgrupper för att övervaka och bekämpa skogsbränder samt illegal skogsavverkning. Under 2017 blev totalt fem bränder släckta och 92 illegala aktiviteter upptäckta av patrulleringsgrupperna. På politisk nivå utförs även arbete med att bevara områdets status som fredat och otaliga möten har hållits med regeringen.

Alla delar av arbetet är otroligt viktigt då det, även om området idag är fredat, fortfarande föregår konstant illegal skogsavverkning, gruvsdrift, skogsbränder samt förändrade politiska agendor, som hotar att än en gång öppna upp området för plantagedrift.

Bevarande av orangutanger utanför de skyddade områdena

Det uppskattas att 80 % av Borneos orangutanger bor utanför de beskyddade områdena. Detta gör dem extremt utsatta i koppling till expanderande plantager samt annan industriell tillväxt.

Ett exempel på detta är Rungan-området i centrala Kalimantan. Här har cirka 2 000 vilda orangutanger i generationer levt sida vid sida med den lokala Dayak befolkningen. Nu är områdets regnskog hotat av palmoljaplantager, vilket skulle ha förödande

konsekvenser för både orangutangerna och människorna.

På grund av detta ingick Save the Orangutan och den lokala partnern Borneo Nature Foundation i samarbete och vi har säkrat medel från den danska Civilsamhällsfonden (Civilsamfundspuljen) för att hjälpa den infödda Dayak befolkningen med att få erkänt sina rättigheter till marken. Rättigheterna säkrar också att skogen inte avverkas.

Långsiktiga lösningar för frisläppningsområdena

De långsiktiga aktionerna är den enda lösningen när det kommer till att bevara det vilt levande orangutangbeståndet. I östra Kalimantan lever 80 rehabiliterade orangutanger i det vilda i frisläppningsområdet Kehje Sewen. Den lokala Dayak Wehea befolkningen är stolta över deras nya grannar och menar att orangutanger är reinkarnerade människor. Dayak Wehea-folket har dessvärre förlorat större delen av deras jordbruksmark till palmoljaplantager och gruvsdrift.

Baserat på erfarenhet från Mawas samarbetade Save the Orangutan med BOSF-RHOI under 2017 för att säkerställa bättre rättigheter och levnadsvillkor för dayakerna. Detta är fortsättningsvis i Save the Orangutans fokus där vi vill skapa hållbara lösningar som gynnar urbefolkningen samt skogen och de frisläppta orangutangerna.

Så användes pengarna under 2017

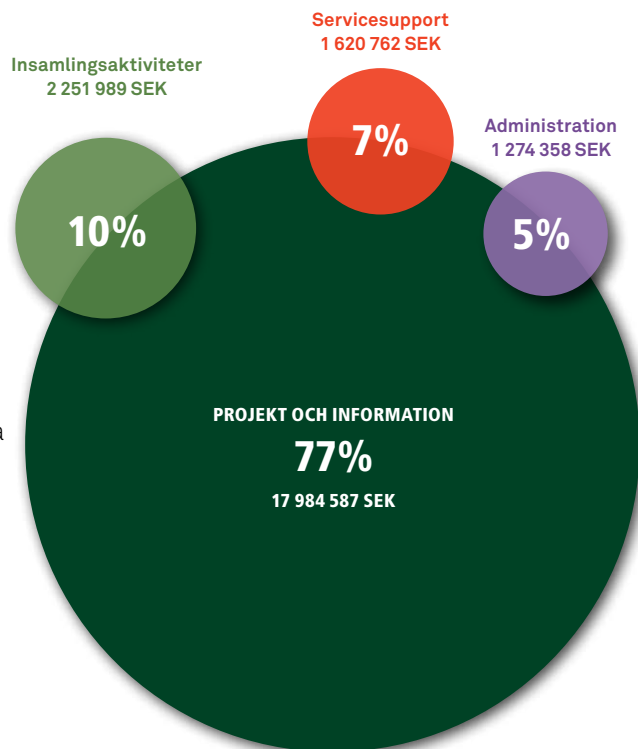
Insamlade medel

Save the Orangutan samlade in 23,2 miljoner svenska kronor under 2017, varav 21,3 miljoner i Danmark och 2 miljoner i Sverige, från privata bidragsgivare, fonder samt verksamheter.

Fördelning av medel

Save the Orangutan använde under 2017 18 miljoner kronor till tilldelade aktiviteter, vilket motsvarar 77,4% av de insamlade medlen. Det utdelades 12,6 miljoner svenska kronor till projekt på Borneo, varav 9,9 miljoner kronor till rehabiliteringscentret Nyaru Menteng.

Save the Orangutan har under 2017 sammanlagt använt knappt 5,1 miljoner kronor, motsvarande 22,2 % av de insamlade medlen, på servicesupport, administration samt insamlingsaktiviteter. Utgifterna för administration låg under 2017 på 5,4 %. 0,4 % av de insamlade medlen överfördes till 2018.

*) De medel som inte använts har överförts till 2018.

TACK TILL

Samarbetspartnerna

Större donationer

- Naturlif
- Essential Foods
- Spar Nord / Aalborg Zoo
- Torben og Alice Frimodts Fond
- Dronning Margrethes og Prins Henriks Fond
- Lund Fonden
- Fru Ellen Bremerdals Fond til Hjælp for Hjemløse Katte og Andre Vildtlevende Dyr

Sponsorer

Dancover • Rigtig Hundemad • Mureren.nu • Svane Rejser • Vision Care • Shoe by shoe • Concilio & Co
Proces Konsulenterne • Tandlæge Therese Hamilton • Bee's Knees • Fysioterapi & Træning • Lindquist & CO
Jørgen Kruuse • Assens Fjernvarme • Ready2consult • Avantek • Coco Bed & Breakfast • Södra Timber
Xavana Consulting • Danish Speciality Food • Krarup-Thomas International • Schier Håndværker Service
Radiflex • Finmann VVS • Quality Pellets • Fiskeskipper Kresten Hjelm Christensen • Quality Wind Inspections
Pentia • Dalum Dyreklinik • Monkeyglasses • Nordisk Profil • CreaSign • Sort Til Hvidt Rengøring • Salon Centrum
Patientprotector Danmark • Rejsekontoret Ulla Møller Andersen

Ett särskilt tack till de tusentals privatpersoner som stöttar vårt arbete.

SavetheOrangutan_org

Red Orangutangen

C/O Karlén & Stavegren
Arenavägen 41
S-121 77 Johanneshov

T (+46) 08-55 91 24 38
E info@savetheorangutan.se
www.savetheorangutan.se